

Jens Torkild Baks prædiken 2. påskedag

Taler

Jens Torkild Bak
Domprovst

Dato

21. april 2014

Sted

Ribe Domkirke

Omstændigheder**Prædikentekster**

Paulus' Første Brev til Korintherne kapitel 15, vers 12-20
Johannesevangeliet kapitel 20, vers 1-18

Salmer

Som den gyldne sol frembryder
Jesus lever, graven brast
Herren af søvne opvågned, opsprang
Tag det sorte kors fra graven
Hører, I, som græde (altergangssalme)
Krist stod op af døde

1 **Maria!**

Men når det prædikes, at Kristus er opstået fra de døde, hvordan kan så nogle af jer sige, at der ikke findes nogen opstandelse fra de døde? Hvis der ikke findes nogen opstandelse fra de døde, er Kristus heller ikke opstået; men er Kristus ikke opstået, er vores prædiken tom, og jeres tro er også tom, skriver Paulus vredt til menigheden i Korinth (1 Kor 15,12-14). En menighed, han både elsker og gang på gang fortvivler over.

10 Straks fra begyndelsen hagler kritikken ned over de kristne på grund af dette budskab om Kristi opstandelse. Opstandelse er der ikke mange mennesker, der tror på længere, siger vi med slet skjult arrogance i vores rørende naive forestilling om, at den moderne tid også i den henseende har velsignet de fleste af os med en historisk enestående forstand. Men vi kan nu ikke pynte os med, at det først er os, der har erstattet troen på opstandelsen med afvisning. Budskabet om Kristi opstandelse har straks fra begyndelsen været kontroversielt, hvilket den citerede passus fra Paulus' første brev til korintherne viser.

20 Der har altid været nemmere måder at omgå påsken på end at bruge den til at forkynde Kristi opstandelse. *Investeringer i Nordsøen giver guldregn over Esbjerg*. Sådan valgte JydskeVestkysten at formulere sit påskebudskab på forsiden i går¹. Til glæde for os, der er så heldige at bo i kommunen. En avis, der

ifølge udgivererklæringen redigeres ud fra et dansk, liberalt og borgerligt
25 grundsyn i respekt for de oprindelige dagblades kristne, nationale, politiske og
folkelige tradition. Man havde så på redaktionen i går især valgt at tage
udgangspunkt i det borgerlige grundsyn.

30 Evangelisten Johannes kender kritikken. Han beskæftiger sig indgående med
den og har to svar på den. To meget forskellige svar.

Det ene knytter sig til de to disciple, der løber om kap ud til graven, hvad det så
end skal til for. Peter og "den discipel, Jesus elskede" (en særlig johannæisk måde
at omtale den ene af apostlene på). Det andet svar knytter sig til Maria
35 Magdalene. De to svar er som sagt meget forskellige. De har intet med hinanden
at gøre. Vi bliver nødt til at studere dem efter tur for at se, om vi kan finde en
mening i dem.

Der er dog allerede nu ingen grund til at skjule, at det er i scenen med Maria
40 Magdalene, påskebudskabets guld og nøglen til forståelsen af opstandelsen
findes.

Først de to disciple og deres komiske kapløb ud til graven. Man har altid, og det
er formentlig korrekt, forstået dette kapløb som en måde, hvorpå Johannes vil
45 fortælle os om en indædt rivalisering mellem to grupper i den tidlige kristne
menighed, den ene gruppe (repræsenteret af Peter) bestående af omvendte
jøder, den anden (der har yndlingsdisciplen som repræsentant) bestående af
omvendte hedninge. To grupper med en indbyrdes meget forskellig kulturel
bagage og deraf følgende kontroverser. For hvem af dem er nu bærer af den ægte
50 kristendom? Hvem har forstået budskabet rigtigt? Hvem af dem kom først til
troen osv.? En vigtig diskussion, men vigtigere i den foreliggende historie end
den indbyrdes rivalisering er dog det syn, der møder de to disciple inde i graven,
og som de efterfølgende samstemmende (!) kan bekræfte. Graven er tom, ja, og
det beviser, som folk siger, intet overhovedet, for nogen kan have røvet liget.

55 Men, og det er det, der er mærkeligt: Hvis nogen havde røvet liget, ville disse
"nogen" så have givet sig tid til at rulle hovedklædet så nydeligt sammen og lægge
det pænt for sig selv? Ville de ikke have haft travlt med at komme af sted og
smidt det i dyngen med de øvrige linnedklæder? Jeg er ikke sikker på, at den
60 forklaring som et argument for opstandelsen imod teorien om ligrøverne holder
i byretten. Johannes refererer den dog så loyalt, han kan, idet han samtidig ikke

kan dy sig for at udstille de to rivaliserende hanekyllinger med deres latterlige kapløb.

65

Men så er der Maria Magdalene. Med hende i hånden bevæger vi os op på et helt andet niveau, hvor det ikke handler om almenkyldige forklaringer og beviser, men om en personlig erkendelse, der indtræder. Maria Magdalene er i sorg. Hun græder. Hun ved intet af nogen Kristi opstandelse at sige. Da hun finder graven tom, er hun som folk flest overbevist om, at nogen har flyttet liget. Hvad skulle forklaringen ellers være på den tomme grav? Det er også det, hun siger til Peter og ham den anden discipel: *De har flyttet Herren fra graven, og vi ved ikke, hvor de har lagt ham.*

70

75 Altså står hun nu uden for graven og græder. Hvordan kan nogen også gøre noget så hjerteløst? Da så havemanden kontakter hende og spørger, hvad der er i vejen, tænker hun, at det må være ham, der er skurken, og spørger: Hvor har du lagt ham? Det spørgsmål svarer havemanden ikke på. Han svarer noget andet. Han kalder hende ved navn: Maria.

80

Af samtlige skriftsteder (lad os ikke slå om dem!) i Det Nye Testamente er dette måske det mest betydningstunge. Det rummer kun et eneste ord og formår alligevel at få tiden til at stå bomstille. Maria.

85 Opstandelsesbudskabet sigter ikke til noget objektivt, noget vi kan tage og føle på; noget vi kan se. Den slags misforståelser skal vi ikke gøre os skyldige i. De er også så lette at afvise. Det ved Johannes, det ved vi. Med sin beretning om mødet mellem Maria og havemanden fører Johannes os bag om misforståelserne: Maria ser ikke den opstandne. Maria ser havemanden uden nogen form for genkendelse. Ja! Men hun forstår.

90

Opstandelsesbudskabet er et personligt budskab. Et personligt budskab er et budskab, der rammer mig personligt; et budskab, der tager hånd om mig i min sorg, i min ensomhed, i alt det jeg er alene om, i de kampe, ingen kan kæmpe på mine vegne, og som jeg derfor på den ene eller anden måde selv må komme til rette med. Opstandelsesbudskabet er et personligt budskab, der rejser mig op ved at kalde mig ved navn og leder mig igennem det, jeg nu engang skal ledes igennem: modgang, smerte, tab, synd og død. Maria!

95

100 Budskabet om Kristi opstandelse kan ikke skilles fra vores egen opstandelse. Ja,

det lyder måske provokerende, men sådan er den kristne tale om opstandelse. Vi kan ikke forkynde Kristi opstandelse uden samtidig at takke for vort eget genfødte håb, vort eget genfødte liv. Troen på Kristi opstandelse har vort eget
105 håb som indsats. At det ene ikke forstås uden det andet, ved vi i øvrigt udmærket fra det skriftsted, vi gentager forud for hver barnedåb og hver jordpåkastelse: *Lovet være Gud, Vor Herres Jesu Kristi Fader, som i sin store barmhjertighed har genfødt os til et levende håb ved Jesu Kristi opstandelse fra de døde.* Men her i teksten får det bare et enestående smukt og anskueligt udtryk.
110 Det er jo ikke meget, der siges. Han siger *Maria*, og hun svarer *Mester*. Men vi forstår, at her er der et menneske, for hvem alt var tabt – og nu er genvundet.

*... når det prædikes, at Kristus er opstået fra de døde, hvordan kan så nogle af jer sige, at der ikke findes nogen opstandelse fra de døde? Hvis der ikke findes nogen
115 opstandelse fra de døde, er Kristus heller ikke opstået; men er Kristus ikke opstået, er vores prædiken tom, og jeres tro er også tom.*

Professor på Idéhistorisk Institut i Aarhus, Hans-Jørgen Schanz skælder i flere sammenhænge ud over den moderne arrogance, som i modernitetens navn føler sig intellektuelt hævet over tro og religion og mener at kunne forklare,
120 organisere og beregne alt. Han siger eksempelvis: *Det moderne er langt hen ad vejen et praktisk arrangement for at gøre livet lettere og bedre, men det rummer så at sige ingen dybere forklaringer, som rækker ind i menneskelivets grundvilkår eller eksistentielle dybder. Til et menneske i afgrundsdyb sorg siger man jo ikke
125 bare: Det skal nok gå, når du får noget mere medbestemmelse eller demokrati².*

Det var heller ikke et sådant svar, der rejste Maria op.

Johannesevangeliets påskeberetning kan man blive ved med at tænke over i lyset
130 af det moderne. En moderne kritik og latterliggørelse af troen går som bekendt ud på at sige, at kun den er troende, der ikke tør se livet og døden i øjnene, men har brug for noget at klamre sig til.

At den funktion skulle være en del af den kristne tro afvises udtrykkeligt af
135 Johannes i teksten. *Hold mig ikke tilbage*, siger Jesus til Maria. For det opstandelsesbudskab, der kalder dig ved navn, er samtidig din myndiggørelse. Før mødet med den opstandne var du knust, tynget til jorden i sorg og fortabthed. Efter mødet med den opstandne kan du stå på egne ben. Nu er du selv bærer af håbet og troen, nu kan du selv tage de kampe, du skal tage. Tro i

kristen forstand *er* myndiggørelse. Amen.

1. JyskeVestkysten, d. 20. april 2014

145 2. Hans-Jørgen Schanz: *Modernitet og religion*, s. 75ff. Aarhus Universitetsforlag, 2008.

Kilde

Jens Torkild Bak: "At øve sig i at være menneske", s. 67-71. Eksistensen. 2017

Kildetype

150 Dokumentation i bogværk

Tags

2. påskedag, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

155 <https://www.dansketaler.dk/tale/jens-torkild-baks-praediken-2-paskedag>

160

165

170

175